The purpose of this apparatus is to show all variation within **Family 35**, as identified by a complete collation of the following thirty-five representative MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 394, 444, 604, 757, 824, 928, 959, 986, 1072, 1075, 1100, 1247, 1249, 1503, 1548, 1637, 1725, 1732, 1761, 1768, 1855, 1864, 1865, 1876, 1892, 2080, 2466, 2587 and 2723. The first reading is that of the family and represents the vote of all the collated MSS (listed above) that are not identified as having a variant. 824, 1072 and 1864 have no variants.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β[1]

[Greeting]

1.1 Παυλος, αποστολος Ιησου Χριστου δια θεληματος Θεου, κατ’ επαγγελιαν ζωης της εν
Χριστω Ιησου, 2 Τιμοθεω, αγαπητω τεκνω: Χαρις, ελεος, ειρηνη απο Θεου Πατρος και
Χριστου Ιησου του Κυριου ἡμων.

[Paul addresses Timothy’s spiritual crisis]

[Paul encourages Timothy]

1.3 Χαριν εχω τω Θεω, ᾧ λατρευω απο προγονων εν καθαρα συνειδησει, ὡς αδιαλειπτον εχω
την περι σου μνειαν εν ταις δεησεσιν μου, νυκτος και ἡμερας, 4 επιποθων σε ιδειν
(μεμνημενος σου των δακρυων), ἱνα χαρας πληρωθω· 5 ὑπομνησιν λαμβανων της εν σοι
ανυποκριτου πιστεως—ἡτις ενωκησεν πρωτον εν τη μαμμη σου Λωιδι και[2] τη μητρι σου
Ευνεικη, πεπεισμαι[3] δε ὁτι και εν σοι. 6 Δι’ ἣν αιτιαν αναμιμνησκω σε αναζωπυρειν το
χαρισμα του Θεου ὅ εστιν εν σοι δια της επιθεσεως των χειρων μου. 7 Ου γαρ εδωκεν ἡμιν
ὁ Θεος πνευμα δειλιας, αλλα δυναμεως και αγαπης και σωφρονισμου.

[Don’t be ashamed to suffer for Christ]

8 Μη ουν επαισχυνθης το μαρτυριον του Κυριου ἡμων μηδε εμε τον δεσμιον αυτου,
αλλα συγκακοπαθησον τω[4] ευαγγελιω κατα δυναμιν Θεου 9—του σωσαντος ἡμας και
καλεσαντος κλησει ἁγια, ου κατα τα εργα ἡμων αλλα κατ’ ιδιαν προθεσιν και[5] χαριν, την
δοθεισαν ἡμιν εν Χριστω Ιησου[6] προ χρονων αιωνιων, 10 φανερωθεισαν δε νυν δια της
επιφανειας του Σωτηρος ἡμων, Ιησου Χριστου, καταργησαντος μεν τον θανατον, φωτισαντος
δε ζωην και αφθαρσιαν δια του ευαγγελιου· 11 εις ὃ ετεθην εγω κηρυξ και αποστολος και
διδασκαλος[7] εθνων. 12 Δι’ ἣν αιτιαν και ταυτα πασχω, αλλ’ ουκ επαισχυνομαι, οιδα γαρ ᾧ[8]
πεπιστευκα και πεπεισμαι ὁτι δυνατος εστιν την παραθηκην[9] μου φυλαξαι εις εκεινην την
ἡμεραν.

[Be loyal—the example of Onesiphorus]

13 Ὑποτυπωσιν εχε[10] ὑγιαινοντων λογων[11] ὧν παρ’ εμου ηκουσας, εν πιστει και
αγαπη τη εν Χριστω Ιησου. 14 Την καλην παραθηκην[12] φυλαξον δια Πνευματος Ἁγιου του
ενοικουντος εν ἡμιν.

15 Οιδας τουτο, ὁτι απεστραφησαν με παντες οἱ εν τη Ασια, ὧν εστιν Φυγελλος[13] και
Ἑρμογενης. 16 Δωη[14] ελεος ὁ Κυριος τω Ονησιφορου οικω, ὁτι πολλακις με ανεψυξεν και
την ἁλυσιν μου ουκ επησχυνθη·[15] 17 αλλα γενομενος εν Ῥωμη σπουδαιοτερον εζητησεν με και

---

[1] Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©.
[2] και || 1 εν 328,1247
[3] πεπεισμαι || πεπεισμε 959
[4] τω || το 757
[5] και || 1 1 1892 (repeats)
[6] εν χριστω ιησου || --- 201
[7] διδασκαλος || διδιδασκαλος 1637 (from one line to the next)
[8] 1864 resumes at this point.
[9] παραθηκην || παρακαταθηκην [15%] 35,1732[c]
[10] εχε || εσχε 1247
[11] λογων || λογον 959
[12] παραθηκην || παρακαταθηκην [10%] 35,1732[c]
[13] φυγελλος || φυγελος [35%] 2466
[14] δωη || δωοι 986
[15] επησχυνθη 35[c],1732[alt] || επαισχυνθη [49%] 35,204,1732,2466

εὑρεν 18 (δωη αυτω ὁ[1] Κυριος εὑρειν ελεος παρα Κυριου εν εκεινη τη ἡμερα)· και ὁσα εν
Εφεσω διηκονησεν βελτιον συ[2] γινωσκεις.

[Be strengthened]

2.1 Συ ουν, τεκνον μου, ενδυναμου εν τη χαριτι τη εν Χριστω Ιησου. 2 Και, ἃ[3]
ηκουσας παρ’ εμου δια πολλων μαρτυρων, ταυτα παραθου πιστοις ανθρωποις οἱτινες ἱκανοι
εσονται και ἑτερους διδαξαι.

3 Συ ουν κακοπαθησον ὡς καλος στρατιωτης Ιησου Χριστου. 4 Ουδεις στρατευομενος
εμπλεκεται ταις του βιου πραγματειαις,[4] ἱνα τω στρατολογησαντι[5] αρεση. 5 Εαν δε και αθλη
τις, ου στεφανουται εαν μη νομιμως αθληση 6—τον κοπιωντα γεωργον[6] δει πρωτον των
καρπων[7] μεταλαμβανειν. 7 Νοει ἃ λεγω· δωη γαρ σοι ὁ Κυριος συνεσιν εν πασιν.

[Encouragement by example]

8 Μνημονευε Ιησουν Χριστον, εγηγερμενον εκ νεκρων, εκ σπερματος Δαυιδ·[8] κατα το
ευαγγελιον μου, 9 εν ᾧ κακοπαθω μεχρι δεσμων ὡς κακουργος, αλλ’ ὁ λογος του Θεου ου
δεδεται. 10 Δια τουτο παντα ὑπομενω: δια τους εκλεκτους,[9] ἱνα και αυτοι σωτηριας τυχωσιν
της εν Χριστω Ιησου, μετα δοξης αιωνιου. 11 Πιστος ὁ λογος:[10] Ει γαρ συναπεθανομεν, και
συζησομεν·[11] 12 ει ὑπομενομεν, και συμβασιλευσομεν· ει αρνουμεθα, κακεινος αρνησεται ἡμας·
13 ει απιστουμεν, εκεινος πιστος μενει—αρνησασθαι[12] ἑαυτον ου δυναται.

14 Ταυτα ὑπομιμνησκε,[13] διαμαρτυρομενος ενωπιον του Κυριου μη λογομαχειν εις
ουδεν χρησιμον—επι καταστροφη των ακουοντων.

[Approved and disapproved]

15 Σπουδασον σεαυτον δοκιμον παραστησαι τω Θεω, εργατην ανεπαισχυντον,
ορθοτομουντα τον λογον της αληθειας. 16 Τας δε βεβηλους κενοφωνιας[14] περιιστασο, επι
πλειον γαρ προκοψουσιν ασεβειας, 17 και ὁ λογος αυτων ὡς γαγγραινα νομην ἑξει—ὧν εστιν
Ὑμεναιος και Φιλητος, 18 οἱτινες περι την αληθειαν ηστοχησαν, λεγοντες την αναστασιν ηδη
γεγονεναι· και ανατρεπουσιν την τινων πιστιν.

19 Ὁ μεντοι στερεος θεμελιος του Θεου ἑστηκεν, εχων την σφραγιδα ταυτην: “Εγνω
Κυριος τους οντας αυτου”, και αποστητω απο αδικιας πας ὁ ονομαζων το ονομα Κυριου.
20 Εν μεγαλη δε οικια ουκ εστιν μονον σκευη χρυσα και αργυρα, αλλα και ξυλινα και
οστρακινα· και ἃ[15] μεν εις τιμην, ἃ δε εις ατιμιαν. 21 Εαν ουν τις εκκαθαρη ἑαυτον απο
τουτων, εσται σκευος εις τιμην, ἡγιασμενον και ευχρηστον τω Δεσποτη, εις παν εργον
αγαθον ἡτοιμασμενον.

[The true source of opposition]

22 Τας δε νεωτερικας επιθυμιας φευγε· διωκε δε δικαιοσυνην, πιστιν, αγαπην,
ειρηνην, μετα των επικαλουμενων τον Κυριον εκ καθαρας καρδιας. 23 Τας δε μωρας και
απαιδευτους ζητησεις παραιτου, ειδως ὁτι γεννωσιν μαχας. 24 Δουλον δε Κυριου ου δει

---

[1] ο || --- 1892
[2] βελτιον συ || ~ 21 986
[3] α || --- 1247
[4] πραγματειαις || πραγματιαις [10%] 201,757
[5] στρατολογησαντι || στρατολογισαντι 328
[6] γεωργον || γεωργεν 2466
[7] των καρπων || τον καρπον 394,1100
[8] εκ σπερματος δαυιδ || --- 386
[9] εκλεκτους || εκλεκλεκτους 1637
[10] λογος || 1 και πασης αποδοχης αξιος 1876
[11] συζησομεν || συζησωμεν 1876
[12] αρνησασθαι || 1 γαρ [15%] 1637
[13] υπομιμνησκε || υπομημνησκε 959
[14] κενοφωνιας || καινοφωνιας 18,386
[15] α || αι 1247[2x]

μαχεσθαι αλλ’ ηπιον[1] ειναι προς παντας, διδακτικον, ανεξικακον,[2] 25 εν πραοτητι παιδευοντα
τους αντιδιατιθεμενους, μηποτε δω αυτοις ὁ Θεος μετανοιαν εις επιγνωσιν αληθειας 26 και
ανανηψωσιν εκ της του διαβολου παγιδος (εζωγρημενοι ὑπ’ αυτου εις το εκεινου θελημα).

[Paul addresses Timothy’s future ministry]

[What relativistic humanism produces]

3.1 Τουτο δε γινωσκε: ὁτι εν εσχαταις ἡμεραις ενστησονται καιροι χαλεποι. 2 Εσονται γαρ
οἱ ανθρωποι φιλαυτοι, φιλαργυροι, αλαζονες, ὑπερηφανοι, βλασφημοι, γονευσιν απειθεις,
αχαριστοι, ανοσιοι, 3 αστοργοι, ασπονδοι, διαβολοι, ακρατεις, ανημεροι, αφιλαγαθοι,
4 προδοται, προπετεις, τετυφωμενοι, φιληδονοι μαλλον ἡ Φιλοθεοι· 5 εχοντες μορφωσιν
ευσεβειας την δε δυναμιν αυτης ηρνημενοι!

Και τουτους αποτρεπου· 6 εκ τουτων γαρ εισιν οἱ ενδυοντες[3] εις τας οικιας και
αιχμαλωτιζοντες γυναικαρια σεσωρευμενα ἁμαρτιαις, αγομενα επιθυμιαις ποικιλαις,
7 παντοτε μανθανοντα και μηδεποτε εις επιγνωσιν αληθειας ελθειν δυναμενα.[4] 8 Ὃν τροπον
δε Ιαννης και Ιαμβρης αντεστησαν Μωυση, οὑτως και[5] οὑτοι ανθιστανται τη αληθεια—
ανθρωποι κατεφθαρμενοι τον νουν, αδοκιμοι περι την πιστιν—9 αλλ’ ου προκοψουσιν επι
πλειον, ἡ γαρ ανοια αυτων εκδηλος εσται πασιν, ὡς και ἡ εκεινων εγενετο.

[“Continue in the things you have learned”]

10 Συ δε παρηκολουθηκας μου τη διδασκαλια,[6] τη αγωγη, τη προθεσει, τη πιστει, τη
μακροθυμια, τη αγαπη, τη ὑπομονη· 11 τοις διωγμοις, τοις παθημασιν οἱα μοι εγενετο εν
Αντιοχεια, εν Ικονιω, εν Λυστροις—οἱους διωγμους ὑπηνεγκα· και εκ παντων με ερρυσατο ὁ
Κυριος. 12 Και, παντες δε οἱ θελοντες ευσεβως ζην εν Χριστω Ιησου διωχθησονται·
13 πονηροι δε ανθρωποι και γοητες προκοψουσιν επι το χειρον, πλανωντες και πλανωμενοι.

14 Συ δε μενε εν οἷς εμαθες και[7] οἷς[8] επιστωθης,[9] ειδως παρα τινος εμαθες, 15 και ὁτι
απο βρεφους τα ῾Ιερα Γραμματα οιδας, τα δυναμενα σε σοφισαι εις σωτηριαν δια[10] πιστεως
της εν Χριστω Ιησου. 16 Πασα Γραφη Θεοπνευστος και ωφελιμος[11] προς διδασκαλιαν, προς
ελεγχον, προς επανορθωσιν, προς παιδειαν την εν δικαιοσυνη,[12] 17 ἱνα αρτιος ᾑ ὁ του Θεου
ανθρωπος, προς παν εργον αγαθον εξηρτισμενος.[13]

[Proclaim the Word!]

4.1 Διαμαρτυρομαι[14] ουν εγω, ενωπιον του Θεου και του Κυριου Ιησου Χριστου, του
μελλοντος κρινειν ζωντας και νεκρους, κατα την επιφανειαν αυτου και την βασιλειαν αυτου:
2 Κηρυξον τον Λογον· επιστηθι ευκαιρως ακαιρως· ελεγξον, επιτιμησον, παρακαλεσον, εν
παση μακροθυμια και διδαχη. 3 Εσται γαρ καιρος ὁτε της ὑγιαινουσης διδασκαλιας ουκ
ανεξονται· αλλα κατα τας επιθυμιας τας ιδιας ἑαυτοις επισωρευσουσιν διδασκαλους
κνηθομενοι την ακοην 4—και, απο μεν της αληθειας την ακοην αποστρεψουσιν,[15] επι δε τους
μυθους εκτραπησονται. 5 Συ δε νηφε εν πασιν, κακοπαθησον, εργον ποιησον ευαγγελιστου,
την διακονιαν σου πληροφορησον.

[Timothy will no longer have Paul to help him]

---

[1] ηπιον || ἡπιον 604,928,1768
[2] ανεξικακον || --- 1247
[3] ενδυοντες || ενδυνοντες [77%] 328,394,604,928,959,1247,1249,1768,1892c,2587
[4] δυναμενα || δυναμεναι 1247
[5] ουτως και || 1212 1247 (repeats)
[6] διδασκαλια || δασκαλια 35
[7] και || 1 εν 959
[8] οις || --- [80%] 986,1732,1892
[9] επιστωθης || επιστευθης [10%] 204,444,1548,1725,1732,1761,1768,1855,1876,2080,2587
[10] δια || 1 της 386
[11] ωφελιμος || ωφελημος 201,959
[12] δικαιοσυνη || δικαιοσυνην 1100
[13] εξηρτισμενος || εξηρτιμενος [5%] 959,1100,1855 || εξηρτημενος [10%] 2466
[14] διαμαρτυρομαι || διαμαρτυρωμαι 959
[15] αποστρεψουσιν || επιστρεψουσιν 986,1855

6 Εγω γαρ ηδη σπενδομαι και ὁ καιρος της εμης αναλυσεως εφεστηκεν. 7 Τον αγωνα
τον καλον ηγωνισμαι, τον δρομον τετελεκα, την πιστιν τετηρηκα. 8 Λοιπον αποκειται μοι ὁ
της δικαιοσυνης στεφανος, ὃν αποδωσει[1] μοι ὁ Κυριος εν εκεινη τη ἡμερα, ὁ δικαιος Κριτης·
Κριτης· ου μονον δε εμοι, αλλα και πασιν τοις ηγαπηκοσιν την επιφανειαν αυτου.

[Concluding remarks]

[“Please come quickly”]

4.9 Σπουδασον ελθειν προς με ταχεως· 10 Δημας γαρ με εγκατελιπεν, αγαπησας τον νυν
αιωνα, και επορευθη εις Θεσσαλονικην[2]—Κρισκης εις Γαλατιαν, Τιτος εις Δαλματιαν.
11 Λουκας εστιν μονος μετ’ εμου. Μαρκον αναλαβων αγε[3] μετα σεαυτου, εστιν γαρ μοι
ευχρηστος εις διακονιαν. 12 Τυχικον δε[4] απεστειλα εις Εφεσον. 13 Τον φελονην[5] ὃν
απελιπον εν Τρωαδι παρα Καρπω ερχομενος φερε—και τα βιβλια, μαλιστα τας μεμβρανας.
14 Αλεξανδρος ὁ χαλκευς πολλα μοι κακα[6] ενεδειξατο· αποδωη αυτω ὁ[7] Κυριος κατα τα εργα
αυτου· 15 ὃν και συ[8] φυλασσου, λιαν γαρ ανθεστηκεν τοις ἡμετεροις λογοις.

[People will disappoint you]

16 Εν τη πρωτη μου απολογια ουδεις μοι συμπαρεγενετο, αλλα παντες με εγκατελιπον.
Μη αυτοις λογισθειη. 17 Ὁ δε Κυριος μοι παρεστη και ενεδυναμωσεν με, ἱνα δι’ εμου το
κηρυγμα πληροφορηθη και ακουση παντα τα εθνη. Και ερρυσθην εκ στοματος λεοντος· 18 και
ῥυσεται με ὁ Κυριος απο παντος εργου πονηρου και σωσει εις την βασιλειαν αυτου την
επουρανιον· ᾧ ἡ δοξα εις τους αιωνας[9] των αιωνων. Αμην.

[Farewell]

19 Ασπασαι Πρισκαν[10] και Ακυλαν,[11] και τον Ονησιφορου οικον. 20 Εραστος εμεινεν
εν Κορινθω, Τροφιμον δε απελιπον εν Μιλητω ασθενουντα. 21 Σπουδασον προ χειμωνος
ελθειν. Ασπαζεται σε Ευβουλος, και Πουδης και Λινος και Κλαυδια και οἱ αδελφοι παντες.
22 Ὁ Κυριος Ιησους Χριστος μετα του πνευματος σου. Ἡ χαρις μεθ’ ὑμων. Αμην.[12,13]

---

[1] αποδωσει || αποδωσοι 1247
[2] θεσσαλονικην || θεσαλονικην 386,1705 || θεσσαλωνικην 1876
[3] αγε || εχε 394
[4] δε || --- 1503
[5] φελονην 1865alt,2723alt || φαιλωνην [1%] 1865,2723
[6] μοι κακα || ~ 21 1548,1761
[7] ο || --- 959
[8] συ 2466c || --- 18,2466
[9] αιωνας || αιαιωνας 1637 (from one line to the next)
[10] πρισκαν || πρισκιλλαν [15%] 1892
[11] ακυλαν || ακιλαν 1732
[12] αμην || 11 757
[13] The Greek font used is Bwgrkl and may be downloaded free from http://www.bibleworks.com.